

Tot se sap

La història, en el fons, és molt senzilla: Enrico Mattei empenyava les Sette Sorelle (Set Germanes) i al final aquestes se'l van carregar.

Les Set Germanes és el nom genèric com eren conegudes, en els anys 60, les companyies petrolieres americanes més importants, i Enrico Mattei era el president de l'ENI (entitat nacional dels hidrocarburs italians), un home polèmic i incòmode que dificultava les inversions i els negocis dels magnats del petroli americà a Europa occidental. Mattei havia fet de l'ENI una companyia petroliera realment independent i va ser l'únic que es va atrevir, en plena Guerra Freda, a introduir el petroli soviètic en el mercat i a negociar de forma bilateral amb els països àrabs productors de cru. Les Set Germanes no li van perdonar l'atreviment i van encarregar a la màfia americana un atemptat contra ell.

La nit del 27 d'octubre de 1962, Enrico Mattei tornava de Sicília cap a Milà en un bi-reactor particular Moran Solmier 760 B París II. El pilot es deia Irnerio Bertuzzi i el financer italià anava acompanyat del periodista americà William McHale. A prop de Bascapé, l'avió de Mattei es va esclafar a terra i tots els

ocupants van morir. Giulio Andreotti, aleshores titular de la cartera de Defensa, va dir que l'accident havia estat provocat pel mal temps i la investigació oficial es va tancar ràpidament. Però la família de Mattei, que des del primer moment va mantenir la tesi d'un atemptat per bomba, no va quedar satisfeta i va encarregar una investigació paral·lela que, trenta-cinc anys després, ha donat resultats i ha provocat la reobertura del dossier judicial de l'anomenat "cas Mattei", títol també d'una pel·lícula del director de cine Francesco Rosi.

A més del mateix Andreotti, una de les primeres persones que serà interrogada en aquest cas és el pagès Mario Ronchi que, amb la seva filla Giovanna, va veure com s'estavellava l'avió. Ronchi té actualment 76 anys, però en el primer moment va dir que, des del seu tractor, havia vist una forta explosió al cel abans que

caigués l'avió. En els arxius de la RAI encara es conserva el vídeo amb aquella entrevista, però "casualment" ha desaparegut el so. Els carrabiners que fan la investigació fins i tot han hagut d'utilitzar una profesora sord-muda per llegir els llavis del pagès a la cinta. "He escoltat un tro i després el foc", deia Ronchi, textualment.

Dos dies després, inexplicablement, Mario Ronchi va canviar la seva versió i assegurà davant dels investigadors que no va escoltar cap explosió i que el foc es va

produir quan l'aparell va caure a terra. Tothom creu que la primera versió és la bona i se sospita que el seu silenci va ser comprat, perquè, d'un dia per l'altre, va passar de viure en una cabana a tenir una casa nova, se li va assignar un sou per cuidar el monument recordant el sinistre i la seva filla va trobar treball en una empresa vinculada a l'ENI. Ara, la nova investigació intenta esbrinar qui el va pressionar per canviar la seva versió, qui va esborrar la pista de so del vídeo i quins, en definitiva, van ser els responsables de l'assassinat de Mattei.

L'any 1994, un dels "penedits" més fiables de què disposa la justícia italiana, Tommaso Buscetta, ja va assegurar que Mattei havia estat assassinat per la màfia siciliana "atenent una petició espe-

cial feta per una família americana de Cosa Nostra. Aquesta mateixa versió és la que defensa Leonid Kolossov, un ex-agent del KGB que va treballar a la representació soviètica de Roma sota la cobertura de corresponsal del diari *Izvestia*. Kolossov ha dit que el *capo* Carlos Marcello, "Il Piccolo", va viatjar des dels Estats Units expressament per supervisar l'atemptat i que els seus companys de la màfia siciliana van aconseguir introduir entre el servei tècnic de l'aeroport de Palerm, un home de confiança perquè col·loqués l'explosiu a l'avió. L'agent del KGB es va assabentar del pla de les Set Germanes per fer-li la pell a Mattei i el va comunicar a Moscou, i des d'allà li van ordenar que avisés el president de l'ENI, però el missatge va arribar tard. Amb el temps, un altre dels grans misteris de la Itàlia contemporània es va esbrinant. ■

XAVIER VINADER

"Enrico Mattei va ser l'únic que es va atrevir, en plena Guerra Freda, a introduir el petroli soviètic en el mercat i a negociar amb els àrabs. Les Set Germanes no li ho van perdonar i van encarregar a la màfia un atemptat."